Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Rial de Sapí

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Arenys de Mar
Emplaçament	Xarxa hidrogràfica d'Arenys de Mar

Coordenades:

Latitud:	41.58323
Longitud:	2.53877
UTM Est (X):	461554
UTM Nord (Y):	4603607

Classificació

Número de fitxa	08006 - 455
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Text refós (2019). Normativa. Cap. 8. Sistema hidrològic. Art. 195 a 198; pp. 87 i 88.
Data aprovació:	dc., 19/06/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Pública
Titular:	Agència Catalana de l'Aigua (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya; C. Provença, 260 - 08008 - Barcelona).
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 09/06/2023 - 08:51

Descripció

El rial del Sapí neix al municipi veí d'Arenys de Munt. És un dels cursos d'aigua secs que formen la xarxa hidrogràfica d'Arenys de Mar, que s'originen a les capçaleres dels turons de la serralada. En construir l'autopista es va modificar part del seu recorregut. El tram d'Arenys de Mar, és visible per dessota el revolt que marca el carril d'incorporació a l'autopista del Maresme C32, a través del carrer de Josep Draper i Fossas. Aquest tram està situat en una petita vall entre turonets molt suaus, poblats bàsicament d'alzines, pi i algun garrofer barrejat amb canyissar. Aviat baixa paral·lel al carrer urbanitzat que hi ha al vessant hidrogràfic esquerre i que rep el nom del rial. La llera del rial només està separada del carrer urbanitzat per una vorera. En algun tram on hi ha vegetació, s'hi observen alguns abocaments, inclosa la de restes de poda.

Quan el carrer del rial del Sapí es creua amb l'avinguda Fons de les Creus, el curs d'aigua queda soterrat uns metres per començar a baixar entre mig de l'Hort del Bisbe, mentre que a mà esquerra, hi ha un seguit de cases construïdes de nova planta. Tot aquest tram està resseguit per un passeig amb plàtans i una barana de fusta protegit per un mur de pedra superposada per estabilitzar la llera, on s'hi ha edificat. Un cop passats els hivernacles, el rial queda novament encaixat entre murs i canyes fins que queda engolit per una canalització soterrada, que travessa una zona comercial, la carretera Nacional II dessota la rotonda i la via del tren fins a desembocar a la platja de les Roques d'en Lluc.

Història

En termes geològics, aquests cursos d'aigua i la riera d'Arenys de Mar, formen part de l'antic massís catalanobalear que es formà ara fa aproximadament, uns 350 milions d'anys, a finals del Paleozoic. És el resultat de la fissura i desplaçament de la placa tectònica que havia format l'encara més antiga Pangea. Posteriorment, els plegaments alpins, i el trencament i enfonsament del massís catalanobalear ara fa entre 60 i 15 milions d'anys, va deixar tan sols a la superfície, el que ara coneixem com a Serralada Prelitoral i Serralada Litoral. Per això, el subsòl està format bàsicament per granits i granodiorites. En canvi, el relleu sinuós de les muntanyes que ens envolten són el resultat d'esdeveniments que van tenir lloc ara fa un parell de milions d'anys.

Així doncs, per una banda, ens trobem unes muntanyes normalment arrodonides i uns cims que tot just assoleixen, com a molt, els 500 metres d'altitud, degut al procés de meteorització. I per l'altra, una massa sorrenca formada pel resultat d'aquest procés d'erosió. Sobretot per l'aigua corrent procedent de la pluja que va descomponent el granit (format per quars, feldspat i mica). Aquest material és evidentment el que trobem als llits de les rieres, i allí on el feldspat s'ha desfet, s'hi localitzen argiles.

En el tram nord no urbanitzat, fora del terme, la vegetació hi juga un paper transcendental ja que conforma un ecosistema particular, que en el municipi d'Arenys de Mar és visible en els rials. Ens referim a la vegetació, que és l'encarregada de fixar els marges tot evitant-ne l'erosió. A les capçaleres dels rials i torrents i sobretot de la conca del riera d'Arenys és de vital importància, ja que evita que l'aigua no llisqui a gran velocitat augmentant la seva força d'erosió, i alhora que filtri millor cap a l'interior de la terra. Aquesta xarxa també permet l'establiment de diferents comunitats vegetals i animals d'interès i té, alhora, funcions de connector biològic entre la serralada litoral i el litoral costaner.

Bibliografia

ALZINA BILBENY, Pere (nn.cc). *Itinerari de Natura pels Rials d'Arenys de Mar* (díptic). Ajuntament d'Arenys de Mar.

CASSÀ i BARRERA, Joaquim (2015). *Carrers d'Arenys de Mar*. Crea't Edicions.

MASCLANS, FRANCESC (1999). *Guia per a conèixer els arbres*; actualitzada per Oriol de Bolós. Barcelona. Flor del Vent Edicions.

FOLCH, Ramon. (1981). *La vegetació dels països catalans*. Barcelona. Editorial Ketres.

FOLCH, Ramon; FRANQUESA, Teresa; CAMARASA, Josep Maria (1984). *Història Natural dels Països Catalans*. Vol. 7. Vegetació. Barcelona. Fundació Enciclopèdia Catalana.

FONT QUER, Pius. (1980). *Plantas medicinales. El dioscórides renovado*. Barcelona. Editorial Labor. SA.

FONT CISTERÓ, Xavier, GUTIÉRREZ CAMARÓS Josep (2014). Les Rierades Al Maresme; dins *l'Atzavara*, [en línia], 1, Vol. 23, p. 61-79, https://raco.cat/index.php/Atzavara/article/view/302747 [Consulta: Consulta: 24-05-2023].

FORN SALVÀ, Francesc (2002). *Entranyable riera. Estudi geograficohistòric de la riera d'Arenys*. Arenys de Mar. Els llibres del Set-ciències.

FORN SALVÀ, Francesc (2018). *La riera d'Arenys, un patrimoni singular*, dins Aigua. Recurs vital, social, cultural i econòmic al Maresme. Trobada d'Entitats de Recerca Local i comarcal del Maresme, núm. 12, p. 139-145. Ed. Arxiu Comarcal del Maresme.

GUTIÉRREZ, J. (1992). *Les rierades del Maresme: Problemàtica de la interacció entre els medis natural i antròpic com a pas previ per a l'Ordenació de l'espai torrencial*. Tesi de Llicenciatura. Universitat de Barcelona, 168 pp.

PELAGIO BRUALLA, Manel (1998). *Les rierades del Maresme: planejament, gestió i risc d'avingudes*. Barcelona. Congrés editorial.

RIBA ARDERIU, Oriol (1995). Qüestions obertes sobre la geomorfologia, la hidrologia i la sedimentologia de les rieres del Maresme i del Barcelonès amb exemples de la riera d'Arenys, dins *Trenta-dos aspectes de ciència i tecnologia*. Barcelona. Institut d'Estudis Catalans, p. 281-316.

Enllaços d'interès:

Blog de Rafel Muñoz.
Itinerari dels Rials (Ajuntament)